

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΝΙΑΙΑ ΓΡΑΠΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Β΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ 2022-23

Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΔΕΥΤΕΡΑ 29 ΜΑΪΟΥ 2023

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ (Α΄ ΣΕΙΡΑ)

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: 1Γ

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΝΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ:

135΄ λεπτά

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΕΠΤΑ (7) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ

1. Στο εξώφυλλο του τετραδίου απαντήσεων να συμπληρώσετε όλα τα κενά με τα στοιχεία που ζητούνται.
2. **Να απαντήσετε ΟΛΑ τα ερωτήματα.**
3. **Να μην αντιγράψετε τα θέματα** στο τετράδιο απαντήσεων.
4. Να μη γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
5. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα **μόνο με μπλε πένα ανεξίτηλης μελάνης.**
6. Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υγρού ή διορθωτικής ταινίας.

Κείμενο 1: Πρωτοχρονιάτικο Μήνυμα του Αντόνιο Γκουτέρες, Γενικού Γραμματέα Ηνωμένων Εθνών: «Το 2023 χρειαζόμαστε ειρήνη, τώρα περισσότερο από ποτέ.»

Κάθε νέο έτος είναι μια στιγμή αναγέννησης. Σκουπίζουμε τις στάχτες του παλιού έτους και προετοιμαζόμαστε για μια πιο φωτεινή μέρα. Το 2022, εκατομμύρια άνθρωποι σε όλο τον κόσμο κυριολεκτικά σάρωσαν τις στάχτες. Από την Ουκρανία έως το Αφγανιστάν και τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό και αλλού, οι άνθρωποι άφησαν τα ερείπια των σπιτιών και των **ζωών** τους αναζητώντας κάτι καλύτερο. Σε όλο τον κόσμο, εκατό εκατομμύρια άνθρωποι βρίσκονταν σε κίνηση, απομακρυνόμενοι από πολέμους, πυρκαγιές, ξηρασίες, τη φτώχεια και την πείνα.

Το 2023 χρειαζόμαστε ειρήνη, τώρα, περισσότερο από ποτέ. Ειρήνη ανάμεσά μας, μέσω του διαλόγου για τον τερματισμό των συγκρούσεων. Ειρήνη με τη φύση και το κλίμα μας, για να οικοδομήσουμε έναν πιο βιώσιμο κόσμο. Ειρήνη στο σπίτι, ώστε οι γυναίκες και τα κορίτσια να ζουν με αξιοπρέπεια και ασφάλεια. Ειρήνη στους δρόμους και στις κοινότητές μας, με πλήρη προστασία όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ειρήνη στους **χώρους λατρείας** μας, με σεβασμό στις πεποιθήσεις του άλλου. Και ειρήνη στο διαδίκτυο, απαλλαγμένο από ρητορική μίσους και κακοποίηση.

Το 2023, ας θέσουμε μαζί την ειρήνη στο επίκεντρο των λόγων και των πράξεών μας, αν θέλουμε να κάνουμε το 2023 μια χρονιά που η ειρήνη θα αποκατασταθεί όπου τη χρειαζόμαστε: στη ζωή μας, στα σπίτια μας και στον κόσμο μας.

Ηνωμένα Έθνη, Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης του ΟΗΕ, www.unric.org/el

Ημερομηνία ανάρτησης 29 Δεκεμβρίου 2022

Ημερομηνία ανάκτησης 23/5/2023

Διασκευή

Κείμενο 2: Γιατί γίνονται πόλεμοι;

Πέρασε ένας αιώνας από την έναρξη του Α' Παγκοσμίου Πολέμου. Δυστυχώς, οι πόλεμοι συνεχίζονται. Είναι η κατάλληλη ευκαιρία να αναρωτηθούμε το γιατί. Κάποτε οι πόλεμοι γίνονταν για διασκέδαση και κέρδος. Όταν η Ρώμη κατέλαβε τη Μικρά Ασία ή η Ισπανία κατέκτησε το Περού, κίνητρο ήταν ο χρυσός και το ασήμι. Αυτό γίνεται και σήμερα. Μια έρευνα της Οξφόρδης έδειξε ότι οι εμφύλιοι πόλεμοι γίνονται, όπου υπάρχουν πόροι, όπως τα διαμάντια και το πετρέλαιο. [...]

Εάν όμως πρόκειται για ένα ευκατάστατο κράτος, ο πόλεμος δεν αποδίδει, γιατί είναι πολύ ακριβός και θα προκαλέσει σημαντική οικονομική ζημιά ακόμη και στον νικητή. [...] Επομένως, τα σύγχρονα κράτη δεν μπορούν να πλουτίσουν κάνοντας πόλεμο. Πόλεμοι όμως εξακολουθούν να γίνονται.

Ίσως, επειδή οι ηγέτες δεν καταλαβαίνουν από αριθμητική ή επειδή πιστεύουν στις εύκολες νίκες. Ίσως ο Πούτιν να σκέφτηκε ότι μπορεί να ανατρέψει την κυβέρνηση στην Ουκρανία ή να καταλάβει ένα μεγάλο μέρος των εδαφών της, βγάζοντάς την φτηνά, ελπίζοντας ότι η χώρα θα πέσει στα χέρια του. [...]

Αναμφισβήτητα, είναι υπεραπλούστευση να πούμε ότι η κρίση στην Ουκρανία δημιουργήθηκε για να στηρίξει ένα απολυταρχικό καθεστώς. Εάν απολυταρχικά καθεστώτα επιλέγουν να κραδαίνουν τα σπαθιά τους, όταν δεν μπορούν πλέον να παρουσιάσουν άλλες επιτυχίες, σκεφτείτε τα κίνητρα των ηγετών της Κίνας, όταν το οικονομικό θαύμα της χώρας θα φτάσει στο τέλος του. Το να ξεκινήσει κανείς έναν πόλεμο είναι μια κακή ιδέα, αν και αυτό εξακολουθεί να γίνεται έτσι κι αλλιώς.

www.tanea.gr/opinions/

Ημερομηνία ανάρτησης 22/8/2014

Ημερομηνία ανάκτησης 23/5/2023

Διασκευή

A.I. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ

(30 μονάδες)

A.I.1.α) Να αναφέρετε σε ποιο κειμενικό είδος ανήκει το **Κείμενο 2** και να αιτιολογήσετε την απάντησή σας με **δύο (2)** χαρακτηριστικά στοιχεία του είδους αυτού από το συγκεκριμένο κείμενο. **(μονάδες 2)**

β) Να αναφέρετε ποιος είναι ο σκοπός του συντάκτη στο **Κείμενο 2** και να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με **μια (1)** φράση από το κείμενο. **(μονάδες 2)**

A.I.2. Να εντοπίσετε και να καταγράψετε **δύο (2)** οφέλη της ειρήνης σύμφωνα με το **Κείμενο 1** και **δύο (2)** αίτια των πολέμων σύμφωνα με το **Κείμενο 2**. **(μονάδες 4)**

A.I.3. Να αναφέρετε **έναν (1)** τρόπο πειθούς και το αντίστοιχο μέσο πειθούς που χρησιμοποιείται στην πρώτη παράγραφο του **Κειμένου 2** καταγράφοντας **ένα (1)** στοιχείο από την παράγραφο αυτή, που να τεκμηριώνει το μέσο πειθούς. **(μονάδες 4)**

A.I.4. Να εντοπίσετε στην τελευταία παράγραφο του **Κειμένου 2** τη συνδετική / διαρθρωτική λέξη της πρώτης περιόδου, να τη γράψετε και να την αντικαταστήσετε με **μία (1)** άλλη που να έχει την ίδια σημασία. **(μονάδα 1)**

A.I.5. Να αναγνωρίσετε το είδος και τον συντακτικό ρόλο των πιο κάτω δευτερευουσών επιρρηματικών προτάσεων που είναι υπογραμμισμένες στα κείμενα. **(μονάδες 8)**

i.ώστε οι γυναίκες και τα κορίτσια να ζουν με αξιοπρέπεια και ασφάλεια (Κείμενο 1)

ii.όπου τη χρειαζόμαστε (Κείμενο 1)

iii.Όταν η Ρώμη κατέλαβε τη Μικρά Ασία (Κείμενο 2)

iv.επειδή πιστεύουν στις εύκολες νίκες (Κείμενο 2)

A.I.6. Να μετατρέψετε την πιο κάτω φράση, που είναι υπογραμμισμένη στο **Κείμενο 1**, σε δευτερεύουσα τελική πρόταση. **(μονάδες 2)**

αναζητώντας κάτι καλύτερο

A.I.7. Να εντοπίσετε και να γράψετε τον υποθετικό λόγο που βρίσκεται στη δεύτερη παράγραφο του **Κειμένου 2**, να διακρίνετε την υπόθεση και την απόδοσή του και να αναγνωρίσετε το είδος του. **(μονάδες 3)**

A.I.8. Να γράψετε **δύο (2)** υπώνυμα της φράσης «**χώροι λατρείας**», που βρίσκεται στο **Κείμενο 1**. **(μονάδες 2)**

A.I.9. Να γράψετε **ένα (1)** τονικό παρώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις που βρίσκονται στα κείμενα. **(μονάδες 2)**

ζωών (Κείμενο 1)

κανείς (Κείμενο 2)

A.II. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ **(μονάδες 40)**

Το Σχολείο σας διοργανώνει ένα μαθητικό συνέδριο με θέμα «Οι σύγχρονες πολεμικές συγκρούσεις καθιστούν επιτακτική την ανάγκη εδραίωσης της ειρήνης» στην παρουσία της Υπουργού Παιδείας, εκπαιδευτικών, γονέων και μαθητών/μαθητριών. Ως Πρόεδρος του Κεντρικού Μαθητικού Συμβουλίου του Σχολείου σας καλείστε να εκφωνήσετε μια ομιλία στο συνέδριο αυτό, στην οποία θα επισημάνετε **δύο (2)** συνέπειες των πολέμων και θα εισηγηθείτε **δύο (2)** τρόπους οικοδόμησης της ειρήνης. **(Έκταση 220-250 λέξεις)**

Σημείωση: Δεν επιτρέπεται να αναφέρετε το ονοματεπώνυμό σας ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο, το οποίο μπορεί να αποκαλύψει την ταυτότητά σας. Το θέμα της ομιλίας σας **δε χρειάζεται να γραφτεί εκ νέου.**

Ι. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ:

Κυριάκος Χαραλαμπίδης, «Παιδί με μια φωτογραφία»

Παιδί με μια φωτογραφία στο χέρι
με μια φωτογραφία στα μάτια του βαθιά
και κρατημένη ανάποδα με κοίταζε.

Ο κόσμος γύρω του πολύς· κι αυτό
είχε στα μάτια του μικρή φωτογραφία,
στους ώμους του μεγάλη και αντίστροφα –
στα μάτια του μεγάλη, στους ώμους πιο μικρή,
στο χέρι του ακόμα πιο μικρή.

Ήταν ανάμεσα σε κόσμο με συνθήματα
και την κρατούσε ανάποδα· μου κακοφάνη.

Κοντά του πάω περνώντας πινακίδες
αγαπημένων είτε αφίδες και φωνές
πού 'χαν παγώσει και δε σάλευε καμιά.

Έμοιαζε του πατέρα του η φωτογραφία.
Του τήνε γύρισα ίσια κι είδα πάλι
τον αγνοούμενο με το κεφάλι κάτω.

Όπως ο ρήγας, ο βαλές κι η ντάμα
ανάποδα ιδωμένοι βρίσκονται ίσια,
έτσι κι αυτός ο άντρας ιδωμένος ίσια
γυρίζει ανάποδα και σε κοιτάζει.

Μάης 1979, Κυριάκος Χαραλαμπίδης, Θόλος, Άγρα, Αθήνα 1998

Ερώτηση Β1

Να εξηγήσετε τις **δύο (2)** διαφορετικές σημασίες που έχει η φωτογραφία στην πρώτη στροφή του ποιήματος επισημαίνοντας και το εκφραστικό μέσο / σχήμα λόγου, με το οποίο δηλώνονται. Να αναφέρετε ποιον / ποιους κοιτάζει ο άντρας της φωτογραφίας στον τελευταίο στίχο του ποιήματος και να εξηγήσετε το μήνυμα που θέλει να μεταδώσει.

(μονάδες 10)

II. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΔΙΔΑΓΜΕΝΟΥ ΜΕ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ:

Μιχάλης Πασιαρδής, «Σας περιμένουμε», (Χριστούγεννα 1974)

Σας περιμένουμε να 'ρθείτε παιδιά
τούτη τη μέρα των Χριστουγέννων
αυτή την ώρα της ελπίδας.
Να 'ρθείτε απ' το θάνατο
από τη φυλακή
από το κάτεργο
από τη μαύρη ερημιά που περπατείτε
να 'ρθείτε από κει που βρίσκεστε
σώοι, ακέραιοι
με το χαμόγελό σας ξεδιπλωμένο
όπως το ρόδισμα της ανατολής.

Σ' αυτή τη γωνιά
σ' αυτό το σπίτι,
σ' αυτό το τσαντίρι,
στην προσφυγιά,
σας περιμένουμε.
Σήμερα, σήμερα να 'ρθείτε.
Σήμερα να 'μαστε μαζί.

Αλλιώς δεν έχουμε Χριστούγεννα
δεν έχουμε ελπίδα
δεν έχουμε αστέρι
δεν έχουμε χαρά
δεν έχουμε παρηγοριά, - αγαπημένοι-,
φίλοι, αδέρφια.

Αυτή τη μέρα
σας περιμένουμε.
Να 'μαστε μαζί.

Μιχάλης Πασιαρδής, *Ο δρόμος της Ποίησης Β΄*, 1976

Ερώτηση Β2

Β2. α) Να γράψετε το θέμα, να περιγράψετε το σκηνικό και να προσδιορίσετε τον ρόλο του ποιητικού υποκειμένου στο κάθε ποίημα. **(μονάδες 10)**

Β2. β) Να γράψετε και να δικαιολογήσετε **ένα (1)** συναίσθημα του παιδιού στη δεύτερη στροφή του ποιήματος «Παιδί με μια φωτογραφία» και **ένα (1)** συναίσθημα των προσώπων στην τρίτη στροφή του ποιήματος «Σας περιμένουμε». Να αναφέρετε **ένα (1)** σχήμα λόγου / εκφραστικό μέσο για το κάθε συναίσθημα τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με **ένα (1)** στοιχείο από την αντίστοιχη στροφή του κάθε ποιήματος. **(μονάδες 10)**

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΘΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ